

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
zijne excellentie H.M. de Jonge BEd.
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum: 16 april 2020	Telefoon: 0499-583451	E-mail: info@bizob.nl
Behandeld door: Dr. M. Stuijts	Bijlagen Geen	

Onderwerp: Internetconsultatie Wet maatschappelijk verantwoord inkopen jeugdwet en Wmo 2015

Hooggeachte heer De Jonge,

Inleiding

Op 23 maart 2020 is het voorstel Wet maatschappelijk verantwoord inkopen Jeugdwet en Wmo 2015 op internetconsultatie.nl gepubliceerd.

Wij reageren graag op dit voorstel. Onze onderstaande reactie mag gepubliceerd worden.

Bizob is een inkooporganisatie (stichting) van haar deelnemers die inkoop en contractmanagement verzorgt voor meerdere gemeenten in Oost-Brabant. Onze reactie is gebaseerd op het perspectief van de opdrachtgever, in ons geval de gemeenten.

Advies

Wij staan achter de intentie van de minister om meer ruimte te zoeken voor het inkopen in het sociaal domein. Het is echter ons inziens niet noodzakelijk om hiervoor de Wmo 2015 en de Jeugdwet aan te passen zoals dat in dit wetsvoorstel wordt voorgesteld. Het laten vervallen van de huidige bepalingen in de Wmo 2015 en de Jeugdwet waarin de emvi-verplichting wordt genoemd is hiertoe voldoende.

De Aanbestedingswet biedt vervolgens voldoende ruimte om inkopen in het sociaal domein anders dan middels een reguliere (Europese) openbare aanbesteding vorm te geven en geeft de ruimte om bijvoorbeeld (alleen) de kwaliteit leidend te laten zijn.

Wij adviseren dan ook om:

- te volstaan met het schrappen van de emvi-bepaling in de Wmo 2015 en de Jeugdwet;
- geen nieuwe bepaling op te nemen ten aanzien van kwaliteit, maar aan te sluiten bij de Aanbestedingswet;
- meer bekendheid te geven aan de mogelijkheden die er zijn binnen de SAS-procedure en de Aanbestedingswet;
- de aanbestedende diensten en hun inkopers uit te dagen deze ruimte ten volle te benutten;

- duidelijkheid te verschaffen over de eisen en verwachtingen ten aanzien van reële tarieven.

Hieronder lichten wij ons advies toe.

Gedifferentieerd inkopen

In het belang van onze opdrachtgevers hanteert Bizob als ambitieniveau waardegericht inkopen (in plaats van proceduregericht). Met andere woorden: we selecteren en contracteren aanbieders die oplossingen aanbieden die aansluiten bij een specifiek aanbod van diensten en daarmee de (maximale) waarde kunnen bieden voor de opdrachtgever.

Binnen deze methode wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde 'inkoopportfolio' (Kraljic, 1983), waarin vier productsoorten worden onderkend, zoals hieronder beschreven.

- Strategische producten worden meestal van één leverancier betrokken. Er zijn vaak maar weinig leveranciers. De toelevering ervan is zowel op langere als op de kortere termijn niet zonder meer gegarandeerd. Er zijn relatief hoge kosten mee gemoeid. Voorbeelden zijn hoog specialistische jeugdzorg, maar ook verblijf met ondersteuning.
- Knelpuntproducten worden meestal geleverd door een monopolist en zijn dus kwetsbaar voor wat betreft de toelevering. Het zijn producten die vaak moeilijk verkrijgbaar zijn. De aanbieder heeft veel macht wat kan resulteren in wachtlijsten en hogere prijzen. Voorbeelden van knelpuntproducten zijn bijvoorbeeld de producten die landelijk worden gecontracteerd door de VNG.
- Hefboomproducten kunnen van verschillende leveranciers worden betrokken. Er is behoefte aan een hoog volume. Dit geeft de inkoopende organisatie een sterke positie. Voor de gemeente geldt een laag toeleveringsrisico en een hoge invloed op het financiële resultaat van de aanbieder. Voorbeelden zijn dagbesteding en individuele begeleiding Wmo en Jeugd.
- Routineproducten leveren inkoop technisch weinig problemen op. Ze hebben per eenheid een geringe waarde, er is vaak sprake van een 'vechtmarkt' waar de winstmarges klein zijn. Voorbeeld hiervan is de hulp bij het huishouden.

Keuzevrijheid, aantal aanbieders en Open House

Vooraf routine- en hefboomproducten lenen zich om bij meerdere aanbieders ingekocht te worden. Dit heeft een aantal voordelen. Op deze manier wordt het risico gespreid voor de gemeente omdat deze gebruik kan maken van meerdere aanbieders voor hetzelfde product. Dat maakt de gemeente minder afhankelijk van één of enkele partijen. Dus wordt de gemeente minder kwetsbaar bij bijvoorbeeld faillissement e.d.

Daarnaast voorkom je met veel aanbieders dat de markt erodeert. De mogelijkheid voor nieuwe of andere zorgaanbieders om toe te treden blijft bestaan.

Hier komt bij dat onze gemeenten keuzevrijheid van de inwoner hoog in het vaandel hebben staan. Voor keuzevrijheid is het nodig dat er meerdere aanbieders zijn voor hetzelfde product en dat inwoners van de gemeente kunnen kiezen bij welke aanbieders ze zorg afnemen.

Deze punten komen mooi samen in een Open House inkoopprocedure. Daarmee is het mogelijk om meerdere

aanbieders voor dezelfde zorg te contracteren. Onze gemeenten zijn daar erg tevreden over.

Een Open House procedure kan mogelijk meer administratieve lasten met zich meebrengen dan een andere procedure. Wij steken daarom in op een eenvoudige inkoopprocedure en slim contractmanagement tijdens de contractperiode.

Voor strategische producten en knelpuntproducten geldt dat deze zich veel minder lenen om bij veel aanbieders ingekocht te worden. We merken in dit segment dat gemeenten op zoek gaan naar een andere manier van inkopen, ontwikkelen en testen van oplossingen zijn technieken die leiden tot maximale waarde. Hier zou een procedure met selectiecriteria aan de voorkant een uitkomst kunnen bieden. Een partnership is een meer voor de hand liggende samenwerkingsvorm.

De SAS-procedure, artikel 2.38 van de Aanbestedingswet, geeft aanbestedende diensten en inkopers de mogelijkheid om in een procedure, die de aanbestedende dienst zelf vorm en inhoud kan geven, een aanbesteding te doorlopen. In artikel 2.38/39 Aanbestedingswet staat vermeld dat paragraaf 2.3.8.4 waarin artikel 2.114, de emvi-verplichting, is opgenomen niet van toepassing is.

Zonder de bepalingen in de Wmo 2015 en de Jeugdwet biedt de Aanbestedingswet dus de ruimte om de inkoopprocedure zodanig vorm te geven dat deze past bij de productsoorten die de gemeenten in willen kopen.

Kwaliteit

In het wetsvoorstel wordt de emvi-verplichting nu vervangen door de bepaling dat aanbestedende diensten rekening moeten houden met de te leveren kwaliteit van de werkzaamheden.

Dit artikellid wekt de indruk dat dit een extra eis is. De eis echter dat er niet louter op laagste prijs mag worden gegund, in combinatie met de eis dat er een reëel tarief moet worden bepaald en betaald brengt met zich mee dat ook naar de kwaliteit (van de geleverde diensten of van de aanbieder-zelf) moet worden gekeken. Het lijkt onnodig om hiervoor nog een extra eis op te nemen die hetzelfde impliceert.

Reële tarieven en zorgen voor continuïteit

Reële tarieven en continuïteit van de zorg zijn aandachtspunten die van belang zijn en waar de gemeenten in haar rol als inkoper en opdrachtgever uitvoering aan moet geven. Deze uitgangspunten vormen de basis van een opdracht. Waar opdrachtgevers tegenaan lopen en waar uw wetswijziging vooralsnog geen antwoord in voorziet zijn de sterke verschillen in kostenstructuren van aanbieders en van dienstverleningspakketten. Deze verschillende kostenstructuren bepalen nu vaak de agenda van het overleg tussen gemeenten en opdrachtnemers.

Wij doen u daarom de suggestie om, naast de verduidelijking inzake de opbouw en indexering van een reëel tarief, te erkennen dat deze bepalingen niet betekenen dat opdrachtgevers een voor alle (potentiele) aanbieders kostendekkend tarief vast moeten stellen.

Hoogachtend,

Dr. M.A.J. Stuijts